

Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:66 Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen.

I propositionen föreslås att Kronofogdemyndigheten ska få ansöka om verkställighet av svenska beslut om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet, s.k. utvidgat förverkande, i den eller de medlemsstater i EU där den dömden har tillgångar. Med utvidgat förverkande avses förverkande av utbyte från den dömdes brottsliga verksamhet, utan att egendomen kan knytas till ett visst konkret brott.

Vidare föreslås att beslut om utvidgat förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat under vissa förutsättningar ska få verkställas i Sverige.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

De föreslagna lagändringarna innebär att området för de förvaltningsuppgifter som överlämnas till annan stat utvidgas. Nämnade förvaltningsuppgifter innefattar myndighetsutövning. De föreslagna lagändringarna bör därför beslutas med kvalificerad majoritet i riksdagen (10 kap. 8 § regeringsformen).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Bakgrund	4
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:66.

Stockholm den 18 mars 2014

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Caroline Szyber (KD), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Pia Hallström (M), Agneta Börjesson (MP) och Jan Ertsborn (FP).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Den 6 oktober 2006 antog rådet rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, EUT L 328, 24.11.2006, s. 59). Rambeslutet har därefter i viss begränsad omfattning ändrats genom rådets rambeslut 2009/299/RIF om ändring av rambesluten 2002/584/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF och 2008/947/RIF och om stärkande av medborgarnas processuella rättigheter och främjande av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på ett avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen (EUT L 81, 27.3.2009, s. 24).

Möjligheten till utvidgat förverkande infördes, för nationella förhållanden, vid genomförandet av delar av rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (förverkanderambeslutet, EUT L 68, 15.3.2005, s. 49). Huvuddelen av de lagförslag som krävdes för att genomföra rambeslutet trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:135, bet. 2004/05:JuU31, rskr. 2004/05:237). De utökade möjligheterna till förverkande genomfördes genom införandet av bl.a. 36 kap. 1 b § brottsbalken (prop. 2007/08:68, bet. 2007/08:JuU18, rskr. 2007/08:203). Dessa ändringar trädde i kraft den 1 juli 2008.

Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande har genomförts i svensk rätt i huvudsak genom lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (prop. 2010/11:43, bet. 2010/11:JuU16, rskr. 2010/11:186) och förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen (förordningen om verkställighet av beslut om förverkande). Lagen och förordningen trädde i kraft den 1 juli 2011.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande konstaterade man att det fanns behov av att ytterligare överväga i vilken omfattning vissa utländska beslut om förverkande av utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet, s.k. utvidgat förverkande, ska kunna erkännas och verkställas i Sverige. Mot denna bakgrund inkluderades varken svenska eller motsvarande utländska beslut om utvidgat förverkande i tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande.

Ärendet och dess beredning

I propositionen föreslår regeringen ändringar i lagen om verkställighet av beslut om förverkande. Förslaget innebär att Kronofogdemyndigheten ska få ansöka om verkställighet av svenska beslut om utvidgat förverkande i den eller de medlemsstater i EU där den dömde har tillgångar och att motsvarande beslut om utvidgat förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat ska få verkställas i Sverige.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Allmänt

Förverkande är enligt regeringen ett effektivt verktyg för att komma åt de vinster som brott ger upphov till, inte minst vinster från organiserad brottslighet. Ett nära samarbete över gränserna är många gånger en förutsättning för att komma åt dessa brottsvinster. Genom propositionen genomförs ytterligare delar av det ovan nämnda rambeslutet om verkställighet av förverkanden.

I propositionen föreslås de lagändringar som behövs för att utvidga tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av beslut om förverkande till att också omfatta svenska och vissa utländska beslut om utvidgat förverkande. Med utvidgat förverkande avses förverkande av utbyte från den dömdes brottsliga verksamhet, utan att egendomen kan knytas till ett visst konkret brott. Bestämmelser om utvidgat förverkande finns bl.a. i 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Regeringen föreslår att de skäl för att vägra erkännande och verkställighet av utländska beslut som specifikt ska gälla de nu aktuella utländska besluten om utvidgat förverkande ska utformas utifrån bestämmelsen i 36 kap. 1 b § brottsbalken om svenska beslut om utvidgade förverkanden.

Vidare föreslår regeringen i propositionen att Kronofogdemyndigheten ska vara behörig myndighet när det gäller att pröva om ett svenskt beslut enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken ska sändas över till en annan medlemsstat i EU för erkännande och verkställighet. Regeringen föreslår att tingsrätten ska pröva motsvarande utländska beslut om utvidgat förverkande.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Lagändringarna beslutas med kvalificerad majoritet

När verkställigheten av svenska beslut om förverkande överläts till en annan stat överlämnas också till denna stat en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning. Lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande beslutades därför med kvalificerad majoritet i riksdagen (prop. 2010/11:43 s. 42, bet. 2010/11:JuU16, rskr. 2010/11:186). Förslaget att även sådana svenska förverkandebeslut som meddelats med

stöd av 36 kap. 1 b § brottsbalken ska omfattas av lagen om verkställighet av beslut om förverkande innebär att området för de förvaltningsuppgifter som har överlämnats till annan stat nu utvidgas. Även de föreslagna lagändringarna bör därför beslutas med kvalificerad majoritet i riksdagen (10 kap. 8 § regeringsformen).

Utskottets ställningstagande

Vid beredningen av regeringens proposition 2010/11:43 Erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen konstaterade utskottet att rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande är ett led i det fortgående arbetet inom Europeiska unionen med att förbättra samarbetet på det straffrättsliga området (bet. 2010/11:JuU16). En viktig utgångspunkt i detta arbete är principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål som har meddelats i andra medlemsstater.

Utskottet delar regeringens uppfattning att förverkande är ett effektivt verktyg för att komma åt de vinster som brott ger upphov till, inte minst vinster från organiserad brottslighet. Ett nära samarbete över gränserna är många gånger en förutsättning för att kunna komma åt dessa organisationer.

Genom den föreslagna lagändringen utvidgas tillämpningsområdet för lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen till att omfatta fler beslut om förverkande. Propositionen har inte lett till något motionsyrkande eller några andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och att det bör antas. Utskottet föreslår därför att riksdagen antar de lagförslag som lämnas i propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:66 Erkännande och verkställighet av beslut om utvidgat förverkande inom Europeiska unionen:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2011:423) om erkännande och
verkställighet av beslut om förverkande
inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

dels att 1 kap. 2 och 3 §§, 3 kap. 4, 5, 8, 15 och 16 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska lyda ”Överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring”,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 11 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.****2 §**

Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande

1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller

2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 1 b eller 4 § brottsbalken.

3 §

Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen

1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,

2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, eller

3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2

2. utgjort hjälpmedel vid ett brott,

3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2

om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott, *eller*

4. har förverkats med stöd av andra bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande än sådana som anges i 3.

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

3 kap.

Behörig myndighet

Kronofogdemyndigheten prövar om *ett* beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.

Behöriga myndigheter

4 §

Kronofogdemyndigheten prövar om beslut om förverkande *enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–3* ska erkännas och verkställas i Sverige.

Tingsrätten prövar, efter ansökan från Kronofogdemyndigheten, om beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 ska erkännas och verkställas i Sverige. Kronofogdemyndigheten får dock, innan den gett in en ansökan till rätten, med stöd av 10 § besluta att en verkställbarhetsförklaring enligt 8 § inte ska meddelas.

I fråga om tingsrättens behörighet enligt andra stycket tillämpas 18 kap. 1 § utsökning-balken.

5 §

Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten *för erkännande och verkställighet*. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

8 §

Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska

Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska *den*

Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

myndighet som är behörig enligt 4 § besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,

2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,

3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt

4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *Verkställbarhetsförklaringen* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar *Kronofogdemyndigheten* med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. *En verkställbarhetsförklaring som har meddelats av Kronofogdemyndigheten* ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar *Kronofogdemyndigheten* med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

11 a §

För beslut om förverkande enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 gäller, utöver vad som anges i 10 och 11 §§, att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om

1. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande varken motsvarar ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i sex år eller mer, eller något av de brott som räknas upp i 36 kap. 1 b § andra och tredje styckena brottsbalken,

2. brottet inte är av beskaffenhet att kunna ge utbyte,

3. det varken av beslutet om förverkande eller av krav som uppställs i den andra medlemsstatens lag framgår att den statens domstol har bedömt att den förverkade egendomen härrör från

brottslig verksamhet, eller

4. beslutet om förverkande inte riktar sig mot någon av de personer som anges i 36 kap. 5 a § brottsbalken.

En verkställbarhetsförklaring avseende beslut som anges i första stycket får inte meddelas om det är oskäligt.

15 §

En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,

2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,

3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,

4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,

5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller

6. begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning enligt 14 §, fatta beslut i de fall rätten har fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva denna enligt första stycket 1.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver i de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning, fatta beslut om upphävande i de fall rätten har meddelat förklaringen eller fastställt Kronofogdemyndighetens förklaring och det är fråga om upphävande enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

16 §

För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *avgör ett ärende* eller upphäver en *verkställbarhetsförklaring* ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten *beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring* eller upphäver en *sådan förklaring*, ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utsökningsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.